

U okviru ministarstva inostranih poslova svake države, pa tako i Ministarstva spoljnih poslova Republike Srbije, postoji služba koja se bavi konzularnim poslovima. Ova direkcija koordinira rad naše konzularne mreže u inostranstvu, pomaže im u radu, prima zahteve stranaka kada imaju elemente inostranosti, ali istovremeno, pored protokola, ima glavnu ulogu u posredovanju između stranih diplomastko-konzularnih predstavništava i naših državnih organa.

Istorijat - kako su nastali konzulati odn. konzuli:

Početak razmene dobara između ljudi uslovio je i pojavu lica koja su štitili strane trgovce iz drugih krajeva: u staroj Grčkoj prostare, kasnije "proksen" (ekvivalent za konzula).

U Egiptu je grčke trgovce štitio "magistrat" u svojstvu sudije, a u Rimu "pretor peregrinis".

U srednjem veku, sa razvojem manufakturne trgovine, ustanove proksena, magistrata i pretor peregrinis, transformišu se u državne konzularne predstavnike čije se funkcije proširuju izvan trgovine, na ekonomiju uopšte i delom na politiku - sve do 17. veka kada se počinje sa diplomatskim misijama.

Nakon industrijske revolucije i razvoja trgovine na novim osnovama, ustanova konzula ponovo dobija na značaju. Prva Konvencija koja reguliše status konzula zaključena je između Francuske i Španije 1769. godine, a razvijaju se i unutrašnja zakonodavstva u vezi sa ovim institutom (Francuski ordonans 1781, Holandski konzularni poslovnik 1786, Akt o konzularnoj službi 1792. u SAD).

Razvoj ustanove konzula se završava kodifikacijom konzularnog prava Bečkom Konvencijom o konzularnim odnosima iz 1963 godine.

Čemu konzulati služe?

Konzulati su "država u malom".

To su opštine, matičari, policija i vojni odsek u jednom.

U konzulatima se prijavljuju novorođena deca, prijavljuje se sklapanje braka, u nekim državama čak sklapamo i brakove ako su oba supružnika naši državljani.

U konzulatima se vrši overa potpisa, preko njih se pribavljaju izvodi iz matičnih knjiga i druga uverenja, tamo se može sastaviti testament ili zameniti pasoš koji je oštećen ili je istekao.

Kada konzulati nisu nadležni da rešavaju po nekom zahtevu, kao što je to slučaj npr. sa pitanjem državljanstva, konzulati brinu o tome da podneti zahtev bude uredan i kompletan, i šalju ga nadležnom organu u Republici Srbiji.

U konzulatima se odlaže vojna obaveza regrutima u inostranstvu. Preko njih se kontaktira sa Ministarstvom odbrane ali i sa drugim državnim organima.

Preko konzulata se uručuju sudski pozivi i druga pismena. U njima se prijavljuje smrt i izdaje sprovodnica radi sahrane preminolog u Srbiju. Tamo se može dobiti carinska potvrda na osnovu koje se ostvaruje pravo oslobađanja plaćanja carine ako se uvoze predmeti za domaćinstvo u Srbiju.

Konzulati se, na osnovu ovlašćenja naslednika, brinu o ostavini naših građana u inostranstvu i aktivno učestvuju u ostavinskom postupku. Po okončanju, preko Narodne banke Srbije, doznačuju se sredstva na račun naslednika.

Konzulati su vaša prva adresa u inostranstvu ako se nešto nepredviđeno desi. Neko ko van zemlje ostane bez dokumenata ili iz drugih razloga zapadne u nevolje, prvo će se obratiti nekom od diplomatsko konzularnih predstavništava Republike Srbije.

U njima, u svako doba, pa čak i van radnog vremena, vikendom i praznicima, postoji neko kome ćete se obratiti ako to situacija zahteva.

Zato ne tražite pomoć od sumnjivih, "dobronamernih" osoba na neadekvatnim mestima. Konzuli za to služe.

Šta konzuli ne mogu da urade?

Oni vas ne mogu izbaviti iz zatvora ako ste u skladu sa zakonima zemlje u kojoj se nalazite iz nekog razloga lišeni slobode ili ste osuđeni na kaznu zatvora. Oni su tu da brinu da dobijete isti tretman kao i ostali građani koji se nalaze u istoj situaciji, da se na vas primenjuju isti zakoni i da imate obezbeđenog branioca po službenoj dužnosti.

Na vaš zahtev, policijski organi su dužni da vam obezbede kontakt sa konzulom. Mi ćemo, ukoliko to zahtevate, o vašem problemu obavestiti rodbinu u zemlji i pribaviti detalje vašeg slučaja. Ne možemo, međutim, da plaćamo troškove advokata po vašem izboru, niti smo u situaciji da dajemo kauciju radi privremenog puštanja na slobodu. To nije praksa nigde u svetu pa ni kod nas.

Konzuli ne mogu imati ulogu vaših advokata i zastupati vas pred pravosudnim organima zemlje prijema. Oni vam mogu dati pravni savet u vezi naših propisa ili propisa zemlje domaćina ukoliko smo sa njima upoznati.

Šta još rade konzulati?

Pored navedenog, konzulati imaju na lokalnom nivou i diplomatsku funkciju, oni su tu da unapređuju političke i ekonomske odnose, da informišu javnost, da šire kulturu naše zemlje, da pomažu organizovanje dijaspore i njenih udruženja i klubova i još mnogo toga.